

به نام خدا

پرسشنامه ارزشگذاری مشروط برای برآورد ارزش حفاظتی و زیستگاهی
اکوسیستمهای طبیعی حوزه آبخیز طالقان

سلام،

اینجانب سید علیرضا موسوی در حال انجام تحقیقی به عنوان بخشی از رساله دکتری خود در دانشگاه تهران هستم. این تحقیق به این منظور انجام می‌شود تا تعیین شود مردم چقدر برای اکوسیستمهای طبیعی حوزه آبخیز طالقان اهمیت قائل هستند، به عبارت دیگر ارزش حفاظتی این عرصه‌ها از دیدگاه مردم چقدر است؟ در این بررسی به پاسخگویانی نیاز است که از نظر درآمدی مستقل باشند. از شما پاسخگوی محترم در این زمینه سوالاتی پرسیده می‌شود که پاسخهای صحیح و واقعی شما باعث بدست آمدن نتایج بهتر و مطمئن تر خواهد شد. اطلاعات شما کاملاً محرمانه خواهد بود.

بخش اول: اطلاعات شخصی و وضعیت اجتماعی - اقتصادی پاسخگو

- ۱- شهر یا روستای محل سکونت:
- ۲- چند سال سن دارید؟
- ۳- جنسیت: (الف) زن (ب) مرد
- ۴- شغل شما چیست؟
- (الف) آزاد (ب) کارمند (ج) کارگر (د) خانه دار (ه) بازنشسته
- (و) دانشجو (ز) بیکار (ح) موارد دیگر
- ۵- تحصیلات شما چقدر است؟
- (الف) دکتری (ب) فوق لیسانس (ج) لیسانس (د) فوق دیپلم
- (ه) دیپلم (و) زیر دیپلم (تعداد سالهای تحصیل بیان شود) (ز) بیسواد
- ۶- تعداد افراد خانواده شما (با در نظر گرفتن خودتان) چند نفر است؟
- ۷- چند نفر از اعضای خانواده شما (با در نظر گرفتن خودتان) شاغل هستند؟
- ۸- درآمد ماهانه شما در کدام یک از طبقات قرار می‌گیرد؟
- ۹- درآمد ماهانه خانواده شما (مجموع درآمد خود، همسر و فرزندان) کدام گزینه است؟
- ۱۰- هزینه ماهانه شما چقدر (تومان) است؟
- ۱۱- هزینه ماهانه خانواده شما (با در نظر گرفتن هزینه خودتان) چقدر (تومان) است؟
- ۱۲- آیا شما در سازمانها یا موسسات حامی محیط زیست عضو هستید؟
- (الف) بلی نام موسسه یا سازمان را ذکر نمایید: (ب) خیر
- ۱۳- آیا تاکنون از منطقه طالقان بازدید کرده‌اید؟ (الف) بلی (ب) خیر

بخش دوم: گرایشها

لطفاً میزان موافقت خود را با هر یک از دیدگاههای زیر مشخص نمایید.

کاملاً مخالفم	مخالفم	بی تفاوت	موافقم	کاملاً موافقم	دیدگاه
					منابع طبیعی هیچ ارزشی برای خانواده من نداشته و تخریب آن بی اهمیت است.
					لازم نیست خانواده من برای کمک به حفظ منابع طبیعی مبلغی پرداخت کند.
					من توانایی مالی کافی برای پرداخت به منظور حفاظت منابع طبیعی و حیات وحش ندارم.
					به نظر من قیمت‌گذاری روی خدمات و کالاهایی که منابع طبیعی به ما عرضه می‌کند کار درستی نیست.
					عرصه‌های طبیعی باید به منظور تامین مواد غذایی و توسعه شهرها به اراضی کشاورزی و مسکونی تبدیل شوند.
					سرمایه‌گذاری برای حفظ منابع طبیعی به منظور استفاده جامعه و نسلهای آینده ضرورت دارد ولو بخشی از درآمدها و استانداردهای زندگی ما از دست برود.
					منابع طبیعی برای خانواده من مهم است چه از آن استفاده کنیم چه استفاده نکنیم.
					وجود منابع طبیعی برای خانواده من مهم است تا بتوانیم در سال جاری و سالهای آینده از آن استفاده کنیم.
					ارزش منطقه طالقان با وجود حیات وحش و پرندگان یا بدون آن یکسان است.
					از نظر خانواده من حیات وحش فقط زمانی ارزش دارد که بتوان آن را در سال جاری یا حداقل در آینده مشاهده نموده و مورد استفاده قرار داد.
					از نظر خانواده من حیات وحش دارای حق زندگی هستند حتی اگر هیچ استفاده‌ای برای انسان نداشته باشند.
					از نظر خانواده من حیات وحش باید به منظور برخورداری نسلهای آینده از آنها حفظ شوند.
					لازم نیست خانواده من برای حفظ حیات وحش منطقه طالقان مبلغی پرداخت کند.
					حفظ منابع طبیعی و حیات وحش باید توجیه اقتصادی داشته باشد.
					داشتن پول زیاد برای من مهمتر از حفظ منابع طبیعی و حیات وحش است هر قدر هم که ثروتمند باشم.

در این قسمت اطلاعاتی در مورد اکوسیستمهای طبیعی حوزه طالقان ارائه می‌شود. لطفاً آن را مطالعه نموده و سپس به سوالات مطرح شده پاسخ دهید.

حوزه آبخیز طالقان در ۱۲۰ کیلومتری شمال غرب تهران واقع شده و بیشتر سطح آن را مراتع طبیعی تشکیل می‌دهد. این منطقه بیلاقی و کوهستانی متشکل از حدود ۸۰ روستای کوهستانی است. از کل سطح حوزه مورد مطالعه که برابر با ۱۲۴۴۷۵ هکتار می‌باشد ۵۹ درصد از آن توسط عرصه‌های مرتعی پوشیده شده است. بر اساس مطالعات انجام شده، با توجه به استفاده غیراصولی و تخریبهای انجام شده تنها ۱۲/۸ درصد از مراتع منطقه دارای وضعیت خوب می‌باشند. همچنین ۳۴/۹ درصد از مراتع منطقه روند رو به بهبود داشته و سایر مراتع یا دارای وضعیت ثابت هستند و یا دارای روند نزولی و پس‌رونده می‌باشند.

حدود ۵۰۰ گونه گیاهی علفی، بوته‌ای و درختچه‌ای در مراتع این منطقه شناسایی شده که از مهمترین آنها می‌توان انواع گونه‌های گون، ارس، زرشک، گونه‌های دارویی مانند بومادران، جاشیر، ریواس، آویشن و بادام کوهی، گیاهان صنعتی مانند کما و آنغوزه، شیرین بیان و تلخ بیان و گیاهان مورد علاقه زنبورعسل مانند انواع گون و اسپرس را نام برد. از میان گیاهان شناسایی شده، ۱۱ گونه جزو گونه‌های نادر، ۳۱ گونه (مانند جاشیر، بومادران، اسپرس، ریواس) جزو گونه‌های آسیب پذیر و ۱۰ گونه (مانند برخی گونه‌های گون و اسپرس) جزو گونه‌های اندمیک (بومی منطقه) می‌باشند.

ارزش مراتع تنها از نظر تولید علوفه نیست. این اکوسیستمها ارائه کننده خدمات بسیاری هستند که هر یک از آنها ارزشی به مراتب بیشتر از تولید علوفه دارند و برخی از آنها برای زندگی انسانها حیاتی است. بر اساس مطالعات دانشگاه کالیفرنیا ارزش یک هکتار مرتع در طول یک سال ۲۳۲ دلار است که ۵۷ دلار آن ارزش علوفه‌ای و مابقی مربوط به ارزشهای زیست محیطی و اکولوژیک است. مراتع منطقه طالقان نیز که در ناحیه آب و هوایی نیمه‌استپی قرار گرفته است فواید مستقیم و غیرمستقیم فراوانی برای رفاه جامعه عرضه می‌کند که برخی از آنها به شرح زیر است:

۱- تامین علوفه مورد نیاز دامها و تامین بخشی از پروتئین مورد نیاز کشور؛ تولید گیاهان دارویی، صنعتی و خوراکی
۲- مکانی برای استراحت و تفریح و ارائه چشم‌اندازهای زیبا؛ بویژه با توجه به جریان رودخانه شاهرود با بیش از ۷۰ انشعاب فرعی که وارد دریاچه زیبای سد مخزنی طالقان با ظرفیت ۴۲۰ میلیون متر مکعب شده و علاوه بر تامین انرژی مورد نیاز جهت نیروگاه غرقابی ۱۸ مگاواتی طالقان، مکان بسیار مناسبی برای ایجاد کمپ و ماهیگیری (ماهیهای زردپر، قزل آلاهی رنگین کمان و کپور) ایجاد می‌نماید؛ وجود ۳۸ قله با ارتفاع بیش از ۴۰۰۰ متر از جمله قله شاه البرز، سات (صاد)، بام، ناز، کهار بزرگ و کوچک ... همراه با یخچالهای طبیعی در شمال شاه البرز؛ غارهای متعدد مانند غارهای بزج، کله‌سنگ، مرغ‌بند و دخمه‌های باستانی خلی‌زر و بادامستان؛ آبشارهای شلبن، تره‌نو، آسکان، سفیدآب، سوهان و کرکبود؛ چشمه‌های آب گرم از جمله چشمه آب گرم گراب، گنداب و هرنج و مسیرهای پیاده‌روی متعدد و همچنین پوشش گیاهی غنی.

۳- جلوگیری از فرسایش خاک، تولید خاک و حفظ حاصلخیزی خاک

۴- ذخیره آب باران، کمک به تغذیه آبهای زیرزمینی و بهبود کیفیت و کمیت آب

۵- حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی و جانوری و بخصوص حفاظت گونه‌های نادر و کمیاب

۶- جذب و ذخیره دی اکسید کربن هوا و تولید اکسیژن

۷- جذب غبار معلق در هوا، ایجاد فضای سبز، تلطیف و کاهش آلودگی هوا

البته موارد ذکر شده تنها بخشی از خدمات زیست‌محیطی و کارکردهای اکولوژیک حوزه طالقان به‌شمار می‌رود. در شرایط فعلی تخریب اراضی طبیعی، دست‌اندازیهای غیرقانونی به مراتع، کمبود کیفیت و کمیت امکانات رفاهی، کمبود اقدامات حفاظتی و گشت زنی در مقابل تجاوز و تخریب غیرقانونی، رهاسازی زباله در سطح منطقه توسط روستاییان و گردشگران و عدم جمع‌آوری آن توسط دستگاههای ذیربط، از جمله مشکلات مشهود در منطقه می‌باشد. این منطقه در حال حاضر بصورت آزاد مدیریت می‌شود اما با توجه به وجود گونه‌های گیاهی و جانوری باارزش و شرایط موجود، ارتقای آن به «منطقه حفاظت شده» در دستور کار سازمان حفاظت محیط زیست قرار دارد.

- ۱- اطلاعات ارائه شده در بروشور چه اندازه برای شما تازگی داشت؟
الف) خیلی جدید بود (ب) فقط بخشی از آن جدید بود (ج) همه آنها را از قبل می‌دانستم
- ۲- شما چقدر نگران تخریب منطقه طالقان هستید و به آن فکر می‌کنید؟
الف) خیلی نگران هستم (ب) کمی نگران هستم (ج) نگران نیستم
- ۳- از نظر شما در شرایط فعلی، خسارتهای احتمالی به عرصه‌های طبیعی منطقه طالقان چقدر شدید می‌باشد؟
الف) خیلی شدید (ب) شدید (ج) نسبتاً شدید (د) اصلاً شدید نیست (ه) نمی‌دانم

بخش سوم: ارزش حفاظتی حوزه طالقان

فرض کنید یک سازمان غیردولتی که در انجام وظیفه‌اش خبره و قابل اعتماد است حفاظت از عرصه‌های طبیعی منطقه را به عهده گرفته تا از تخریب منطقه جلوگیری کند، بطوری‌که سناریوی ب بدست آید. فرض کنید تنها راه حفظ طبیعت منطقه طالقان این باشد که مردم مبالغی را به این سازمان که کار آن فقط حفاظت حوزه آبخیز طالقان است بپردازند. این بخش از سوالات مربوط به سرمایه‌گذاری در چنین سازمانی برای حفاظت و بهبود منطقه می‌باشد، به عبارت دیگر این سازمان می‌خواهد بداند که ارزش عرصه‌های طبیعی حوزه طالقان چقدر است تا از این طریق میزان سرمایه‌گذاری و بودجه مورد نیاز برای حفاظت از آن را برآورد کند. در این مورد، نظرات شما و ارزشی که برای طبیعت منطقه طالقان قائل هستید دارای اهمیت بسیار زیادی است. شما مجبور به پرداخت برای حفاظت از این منطقه نیستید اما جوابهای واقعی شما در برآورد ارزش واقعی طبیعت منطقه طالقان کمک زیادی به ما می‌کند. سوالاتی که در این بخش و بخش بعد پرسیده می‌شود نیازمند در نظر گرفتن یک دوره یکساله است. لطفاً هنگام جواب دادن به سوالات، به نکات زیر توجه فرمایید.

الف- مسائلی که در اینجا بحث می‌شود فقط تعداد اندکی از مسائل در میان مسائل زیست محیطی بسیاری است که کشور ما با آن روبرو می‌باشد.

ب- حوزه آبخیز طالقان یکی از سرمایه‌های طبیعی ایران می‌باشد.

ج- درآمد شما محدود بوده و کاربردهای مهم دیگری نیز دارد.

د- تمرکز شما بر روی حوزه آبخیز طالقان باشد نه بر روی موضوعات زیست محیطی دیگر یا سایر عرصه‌های طبیعی. ایران شاید با مسائل زیست محیطی دیگری مواجه باشد که شما نگران آنها باشید. این مصاحبه فقط در مورد حوزه آبخیز طالقان است.

سوالات:

۱- آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۱۰۰۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفاظت از حوزه آبخیز طالقان بپردازد؟

الف) بلی (ب) خیر (ج) بدون پاسخ

۲- اگر جوابتان به سوال ۱ «خیر» است، آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۵۰۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفظ حوزه طالقان بپردازد؟ الف) بلی (ب) خیر

۳- اگر جوابتان به سوال ۱ «خیر» است، چرا تمایل به پرداخت جهت حفاظت از این منطقه ندارید؟
الف) دولت باید بپردازد (ب) استفاده‌کنندگان باید بپردازند

ج) درآمد من آن قدر نیست که بتوانم بپردازم

د) این روش را برای پرداخت مناسب نمی‌دانم (ب) روش ترجیحی شما (پرداخت ورودیه، مالیات...):

ه) دلایل دیگر

۴- اگر جوابتان به سوال ۱ «بلی» است، آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۲۰۰۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفظ حوزه طالقان بپردازد؟ الف) بلی (ب) خیر

۵- حداکثر مبلغی که خانواده شما تمایل دارد در سال آینده به عنوان حق عضویت یکساله در این سازمان برای کمک به حفاظت از حوزه طالقان بپردازد چقدر است؟
تومان

مردم معمولاً به دلایل زیر تمایل به پرداخت برای حفاظت از طبیعت منطقه طالقان دارند. چند درصد از مبلغی که شما برای کمک به حفاظت از منطقه بیان کردید را به هر یک از اهداف زیر اختصاص می‌دهید؟ (لطفاً توجه فرمایید که جمع درصدهایی که بیان می‌کنید ۱۰۰ درصد باشد).

الف) پرداخت به منظور بازدید و استفاده از آن برای تفریح و مسافرت در سال جاری

ب) پرداخت به منظور بازدید و استفاده از آن برای تفریح و مسافرت در آینده

ج) پرداخت به منظور حفظ منطقه برای استفاده نسلهای آینده

د) پرداخت فقط برای اینکه طبیعت منطقه طالقان وجود داشته باشد، چه از آن استفاده کنیم چه استفاده نکنیم.

بخش چهارم: سوالات ارزش حفاظتی حیات وحش حوزه طالقان

حوزه طالقان زیستگاه حدود ۵۰ قلاده پلنگ، ۴۰-۳۰ خرس قهوه‌ای، ۱۵ سیاه‌گوش، ۲۰۰۰-۱۵۰۰ راس کل و بز، تعداد زیادی گرگ و روباه و گراز، کبک دری، ماهی قزل‌آلای خال قرمز، ماهی سفید جویباری و ماهی کپور می‌باشد که از نظر زیباییهای طبیعی دارای ویژگیهای ممتازی می‌باشند. برخی از این گونه‌های حیوانی در معرض خطر انقراض بوده و تعدادشان در سالهای اخیر بسیار کم شده است. فرض کنید همان سازمان غیردولتی که حفاظت از منطقه را بر عهده خواهد گرفت، از حیات وحش منطقه نیز محافظت نماید.

۱- آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۵۰۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفاظت از حیات وحش حوزه طالقان بپردازد؟

الف) بلی (ب) خیر (ج) بدون پاسخ

۲- اگر جوابتان به سوال ۱ «خیر» است، آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۲۵۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفاظت از حیات وحش حوزه طالقان بپردازد؟

الف) بلی (ب) خیر

۳- اگر جوابتان به سوال ۱ «خیر» است، چرا تمایل به پرداخت جهت حفاظت از حیات وحش این منطقه ندارید؟
الف) دولت باید بپردازد (ب) استفاده کنندگان باید بپردازند

ج) درآمد من آن قدر نیست که بتوانم بپردازم

د) این روش را برای پرداخت مناسب نمی دانم
ه) دلایل دیگر

۴- اگر جوابتان به سوال ۱ «بلی» است، آیا خانواده شما تمایل دارد در سال آینده مبلغ ۱۰۰۰۰ تومان به عنوان حق عضویت به مدت یک سال در این سازمان برای کمک به حفاظت از حیات وحش حوزه طالقان بپردازد؟

الف) بلی (ب) خیر

۵- حداکثر مبلغی که خانواده شما تمایل دارد در سال آینده به عنوان حق عضویت یکساله در این سازمان برای کمک به حفاظت از حیات وحش حوزه طالقان بپردازد چقدر است؟
تومان

چند درصد از مبلغی که شما برای کمک به حفاظت از حیات وحش منطقه بیان کردید را به هر یک از اهداف زیر اختصاص می دهید؟ (لطفاً توجه فرمایید که جمع درصدهایی که بیان می کنید ۱۰۰ درصد باشد.)

الف) پرداخت به منظور بازدید و استفاده از آن در سال جاری درصد

ب) پرداخت به منظور بازدید و استفاده از آن در آینده درصد

ج) پرداخت به منظور حفظ حیات وحش منطقه برای استفاده نسلهای آینده درصد

د) پرداخت فقط برای اینکه حیات وحش منطقه طالقان وجود داشته باشد، چه از آن استفاده کنیم چه استفاده نکنیم. درصد

سپاسگزارم از شما آقا/ خانم محترم

اینجانب و دانشگاه تهران از شما به خاطر وقت و همکاریتان تشکر می کنیم. پاسخهای صحیح شما به تلاشهای تحقیقی اینجانب کمک زیادی می کند.

شماره پرسشنامه:

تاریخ:

در صورت تمایل، اطلاعات زیر را وارد نمایید. مشخصات شما بصورت محرمانه نزد اینجانب نگهداری خواهد شد.

شماره تماس

محل کار

نام و نام خانوادگی